

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . 5 " —
 Negyedévre . . . 2 " 50 "
 Egy óra . . . — " 85 "
 Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSÉTT. Mária-u. 1. sz.
 a kir. ítélőtábla épületével szemben,
 hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó föl-szólások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
PÉCSÉTT. Mária-utca 1. sz.
 J. EMELET
 hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intéendő.

Kéziratot vissza nem adunk.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi fel.

Az állam mint munkaközvetítő.

Pécs, 1896. július hó 8.

(*) Külföldön, jelesen a kontinens nagy metropolisaiban, az ott összetorló nagy munkástömegek állandóan napirenden tartják a munkával való ellátás, valamint az ezzel szerves összefüggésben álló munkahiány esetére való biztosítás kérdéseit. Jól elrendezett államban nem fordulhat ugyanis elő, hogy az, a ki akar és tud dolgozni, ne kapjon munkát.

Nálunk, Magyarországon azonban ez a kalamitás nagyon sokszor előadja magát, sőt egy másik extravagáns alakjában is, vagyis abban, hogy míg az ország egyes vidékein nincs munka, addig a másik részben pedig nincsen munkás. Ezek persze nem normális állapotok. Ez a könnyelmű elbánás, a munkaerőnek semmibevevése teremtette meg egyrészt a nagymérvű kivándorlást, oly helyeken, a hol nincs munka, másrészt a szocializmust, oly helyeken, a hol van ugyan munka, de nincs dolgozni akaró munkás.

Gyáripárunk eddigelé csak könnyen belátható tempóban fejlődött, következésképp elég is volt az a régi tablábírói gondoskodás, hogy majd megcsinálódik az egész dolog magától; most azonban minden jel arra mutat, hogy hazánk egy új gazdasági aera előtt áll és egész az industrializmus

jegyében készül átlépni az új század küszöbét.

Hogy pedig ez az ipari haladás különösen a nagyipar hatalmas fellendülésében fog megnyilatkozni, világosan mutatják a különféle termelési ágak mostani állapotai, minthogy a külföldi verseny szükségképpen a gyári tömegtermelés felé fogja tereíteni a nemzet produktív erőt. Igen ám, ha nem volna a világon Ausztria, a mely azt kívánja, hogy valamennyi gyár mind náluk legyen és hazánk csupán mint Ausztria fogyasztópiaca szerepeljen, hogy ők az ipar terén izmosolván, mi a mezőgazdasági termelés kenyerén tengődjünk.

Azonban az Ausztriával fennálló közös vám- és közgazdasági szövetséget felbontásra fogja kényszeríteni a megváltozott helyzet, különösen az a fordulat, mely a mezőgazdasági téren beállott. A filloxera tönkretette szőlőinket és ezzel borkivitelünk megsemmisült. A mezőgazdaság, melynek kedvéért Magyarország összes ipari érdekeit feláldozta, súlyos depresszió jármában szenved és hazánk már régóta nem élőkamarája Európának.

Hosszu időre lefujtak annak, hogy jó gabona-árak legyenek. Már régóta New-York piacán állapítják meg a gabona világforgalmi értékét, és abban az eszeveszett versenyben, melyet mezőgazdaságunknak a külfölddel folytatnia kell, okvetetlenül bu-

kásunkat okozza, ha iparunkat nem fejlesztjük a lehető legmagasabb fokra.

Tehát kétségtelennek kell tartanunk, hogy abban a küzdelemben, melyet nemzeti létünkért és fenmaradásunkért évszázadok óta folytatunk Ausztriával, a mostani küzdelem, t. i. iparunk ujjafteremtése, sikerülni fog, ha ugyanis fölállítjuk a vámsorompót Ausztria felől is. Persze, ebben az esetben csak előrelátó gondoskodásnak kell betudnunk, hogy kereskedelmi kormányunk már jó előre foglalkozik a helyes munka megosztás kérdésével és gondoskodik levezető csatornákról, melyek a munkásfelesleget elvigyék oda, a hol hiány van a munkásokban.

Tehát sem többről, sem kevesebbről nincs szó, mint arról, hogy a többféleképpen zsaroló munkaközvetítő irodák helyett maga az állam lássa el a munkaközvetítés nagy munkáját.

A kereskedelmi miniszterium ugyanis az eddig gyakorlatban üzött közvetítés módjait az állami iparfelügyelőséggel tanulmányoztatta és ennek szakvéleménye alapján tervet készített egy központi munkaközvetítő intézet létesítésére. E szerint a terv szerint a közvetítés végrehajtója a posta-intézmény lenne és pedig olyformán, hogy a munkaadók az üresedésben lévő állásokat, a munkakeresők pedig neveiket és lakáscímüket ingyen kaphatják és portómentes úrlapokon a pos-

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

A tanügyi kongresszus.

— Humoreszk. —

— A „Pécsi Figyelő” eredeti tárcája. —

És összejövénének Kr. sz. u. 1896-ban a szűkebb haza székesfővárosában az írástudók és farizeusok, hogy megbeszéljék, megvitasák mindazon dolgokat, tárgyakat, ügyeket s bajokat, melyeket már annyiszor irtak meg írásban és nyomtatásban, hogy a Fekete-tenger vize egy kanálnyi aqua ahhoz képest, a mennyi tintát már elfogyasztottak az első iskolák fölállítására óta paedagogusaink és paedágo-mókusaink s kik az eredménnyel majdnem úgy vannak, mint az egyszeri cigány: így kapták a világot s így hagyják.

Amde ne kicsinyeljék a sok ábécékrajzler és tudós professzor országos gyűlését. Minden fénynek megvan a maga árnyékoldala. A hol fény van, ott árnyéknak is kell lenni s a hol árnyék létezik, ott fényt is találunk. A dolog fényoldala az, hogy Wlassics kultuszminisztert és kompánistáit agyon eljenzik s az ügy árnyékoldala az, hogy a falusi tanítókat ezután is agyon — éhezettetik.

Nehogy azonban tanügyi politikai szaga legyen jelen írka-firkámnak, rövidesen átté-

rek az országos tanügyi kongresszus mikénti lefolyására

Még a neve sem szép ennek a gyűlésnek, mert két szóba két gyökeres hiba leledzik. „Tanügy” oly helytelen szó, hogy annál helyesebbet az óvodás babák is kifundálhatnak. A kongresszus pedig — tekintve villamerővel való gyors haladásunkat a magyarosodás minden ízében-ágában — annyit ér mint a „milleennium” szó. Miután azonban uri magam nem illetékes a keresztes-telvi tisztségre, hát csak maradjunk a tanügyi kongresszus mellett s lássuk az egyes szakosztályok működését.

I. Az állatügyi csoport szakgyűlése a legérdekesebb. Itt napokon át azt vitatták, vajjon van-e nőstény vadkan? Meg aztán élénk vita tárgyat képezte a természet-tudományi doktorok azon eszmecseréje, amit a több és kétszülkü emlősökről szóló előadásban vitattak, t. i.: melyik malac, ki? Hasonlóan élénk tetszéssel, zajos tapsokkal és zsebkendő legyeztetéssel fogadták a tanítók egyik jelesének eme kérdésének megbeszélését, hogy t. i. miként fejezzük ki magunkat helyesebben ha azt mondjuk, hogy a kukuk madár kakukol. Az előadót a második szavazásnál 13 és fél szó többséggel lezavarták s határozatként ki-mondták, hogy míg az osztatlan iskolákban így kell tanítani: a kukuk madár kakukol, addig az osztott iskolákban ez a

helyes kifejezés: a kukuk madár kukukol. Az előadó a fölötti szégyenében, hogy indítványát nem egyhangulag, hanem csak szótöbbséggel vetették el, mérgében 13 és fél pohár pesti dunai vizet ivott meg. (Váljék egészségére — Wlassicsnak!)

II. Nem kevésbé korzakot alkotó eszményszámba megy a földrajzi szakosztály gyűlése, ahol a többek között ki-ütöttek, hogy Buda és Pest között folyik a Duna s mégis Hatvan hat mértföld innét oda. E fölfedezésüket a hatvani és csinkotai kántoroknak expressz megtelegrafálták. Ugyancsak ezen szakülésen kimondotta egy tekintélyes vidéki város polgári iskolai igazgatója, hogy Izland szigetén csupa csillagvizsgálók laknak. A hallgatóság zajosan megéljenezte az új Kolumbuszt.

III. A népisme, vagy mondjuk a mil-lenniumi kongresszus nyelvén: etnographiai szakosztály vegyes ülésében hajmeresztő zür-zavar támadt a fölött, vajjon Kurtics, Piripocs, Kukutyin, Kutya bagós és Nániköttyöm községek közül melyiknek a monografiája volna megörökítendő írásban és képben? Ez ügyben azt határozták, hogy máskor határoznak. (Akárcsak olyik iskolaszéki gyűlésen!)

IV. Tetőpontra hágott a lelkesedés a nyelvtudományi szakosztály gyűlésén, a hová a M. T. A. két kérdést küldött elődöntés cél-

tahivatal tudtára adnák, a mely aztán a címeket jegyzékbe foglalná és naponkint a központba fölküldené, a hol szintén naponkint az egész országból beérkezett anyag együttesen kinyomatnék és az üresedésben álló állások jegyzékét minden reggel megkapnák a munkakeresők, a munkakeresőket pedig a munkaadók. Mindez az eljárás pedig teljesen díjtalanul történék, alig okozva az államkincstárnak évenként néhány ezer forint kiadást, a mi busásan megtérülne a nagytömegű munkásosztály helyes elosztása és foglalkoztatása következtében, tetemesen csökkentvén a políciális kiadásokat

Az eszme tehát magában véve minden esetre tetszetős, életrevaló és eredeti. Az állam mint munkaközvetítő! Föltéve, hogy a terv gyakorlati keresztülvitele nem ütközik bele a bürokratizmus valamelyik copfjába, ezzel hatalmas lépést tettünk az egyre jobban tért foglaló szocializmus feltartóztatására, mely már nemcsak az ipari, hanem a mezőgazdasági munkások sorából is toborozza hivatát és elnyeléssel fenyegeti a mostani társadalmat összes intézményeivel együtt.

Előnyös oldalát képezi a tervezetnek az a körülmény, hogy a szándékolt akció egy nagyszabású és már jelenleg is kifogástalanul működő szervezet keretében lenne foganatosítandó, a mi a megbízhatóságnak és gyorsaságnak itt első sorban megkívánt garanciáitól eltekintve, azért is kiemelendő. mert ilyenformán az államkincstárnak nagyobb mérvű megterhelése elkerültek.

Ezer meg ezer rugónak a helyes működése szükséges az államgépezet hibátlan és pontos funkcionálásához, és ezek közt a rugók közt talán a legfőbb rugót, mely ugyyszólván az egész gépezetet mozgásba hozza, a munkásosztály képezi ennek működése adja az életet az egész államgépezethez, mely táplálja a társadalmat, fentartja a jogokat és ellenőrzi a kötelességteljesítést minden vonalon. Tehát csak

jából. A tanárok a fölött eszmecséréltek, vajjon hogyan jobb a rossz egy eszével, vagy két eszével? A szavazatok egyenlő számban adatván be, elnök nem élt szavazati jogával s így a döntés a szamárkáúdi püspökség fárói iskolamestörének adatik ki tanulmányozás végett. A „M. T. A.” második kérdése fölött a döntés az elemi tanítókra bízott. Kérdés: irva olvasás alkalmával, ha a tanulóval e szót: eger iratjuk, miként fejezzük ki magunkat: „e”-re ék, vagy pedig „é”-re ék? Ötvilágra szóló óriási viharos zaj támadt erre. A falusi iskolamestörök azt bizonyították, hogy „e” re ék, a városi tanároknak caufolt tanítók pedig a mellett kardoskodtak, hogy „é” re ék. Az országos botránynak elejét vette a bölcs elnök, a ki kimondotta, hogy az „e”-re nem kell ék: az „é”-re pedig fölösleges, mert azon már van. Erre a gyűlés kimondotta, hogy e szót „eger” — egye meg a macska — a második millennium második kongresszusáig egyáltalában nem iratják a tanulókkal.

V. A számolás tudományi — pardon! matematikai — szakügycsoportból kiküldött szűkebb bizottság választmánytagjai e kérdést vitatták: Ha $1\frac{1}{2}$ teljes hering más fél krajcár, mennyibe kerül $17\frac{1}{4}$ ikrás hering? Az egyik tudós professzor már annyira előrehaladt a szám-ismeretek száraz tudományában, hogy kiszámította, mi

üdvözölhetjük az új reformot, melynek végrehajtása bizonyára javulást teremt abban a kétségbeesítő helyzetben, melyben manapság iparunk, különösen pedig munkásosztályunk sanylik. A munkás sorsának javulása az ipar fellendülését is fogja jelenteni, ehhez pedig hatalmas lépcső ez az új tervezet, mely hogy mielőbb testet öltjön: forró óhajításunk.

H i r e k.

Pécs, 1896. július 8.

Vakáció.

Az édes semmittevés napjai virradtak a gyerekekre. Az „egyed nyujtózom s aztán tied vagyok imádott heverés” elvét vallja sok ezernyi fiú és leány diák. Beáll a vakáció költészete. A csatangolás, egész nap játszás mámor. Szinte belefáradnak a szórakozásba,

Ez fénye a szünidőnek, de van árnya is. Alig lehet élesebb kontrasztot találni, mint két gyermek arcán láttam a napokban.

Egymás mellett haladtak.

Sugárzó arcú volt az egyik. Szemében az önmagával és az egész világgal való megelégedés lángja. Szája néha-néha füttyre csu csorodott, de csakhamar kerekre formálódott, hogy a megunt füttyött egy rövid trillával váltsa fel. A járása inkább ugró, mint lépő volt. Örült a fiún minden, fehér szalma-kalapjától egészen fekete szalagos félcipőjéig.

Ennek a fiúnak merő kitűnő volt a bizonyítványában.

Szomorú arcú volt a másik. Szemében az önmagát és az egész világot megvető könyv vizes fénye rezgett. Szája néha-néha sírásra rándult, de csakhamar kerekre formálódott, hogy vonagló szájaszéle körül mély sóhajt bocaásson kebeléből. A járása inkább vánszorgó, mint lépő. Nyomorúságosan siralmas volt a fiún minden, kalapja lekonyuló sertéjétől, kissé félrataposott cipője sarkáig.

Ez a fiú megbukott,

Megpihent szemem e két gyermekben s néztem a szünidő fényét és árnyát.

Arra a beszélgetés egész skálája vár, erre talán a büntetés sulya.

A millenniumi évben egy tanuló sem kellett volna megbün

szert 9 egész hering 9 egész krajcárba kerül. Itt aztán megakadt. Se tüled, se hozzád; nem ment tovább. Egy másik pedig oly nehéznek találta a problémát, hogy szerinte csak logaritmussal lehetne ezt a kérdést sikerrel megoldani. — A tapintatos, sokoldalú, széles ismeretkörű s világbölc szakelnök úgy vélte a kérdést megoldani, hogy — miután a hering állat és nem numera — áttétetni kívánta e kérdés megfejtését a természettudományi szakosztályhoz, a hol szintén nem akadt oly bölc fő, hogy ezt kiszámítsa. Azon okoskodással, hogy itt nem a hering a fő, nem ez számít, hanem a numera, — vissza küldte a matematikusokhoz a rejtélyes talányt. A sok hűhó és zürzavar vége az lett, hogy a két szakosztályból vegyes bizottságot küldtek ki a honnét — tekintve a rendkívüli feladat kiszámíthatatlan nehézségét — a harmadik országos tanügyi kongresszusra tették át a kérdést, ami már 3896-ban tartja első ülését.

VI. Legnagyobb lelkesedéssel tárgyalták a tanítók és tanárok fizetésjavításának ügyét. Kimondták, hogy a legközelebbi országos képviselőválasztások alkalmával, tekintet nélkül a jelöltek nyolc rendbeli politikai pártállására, csak olyanra adják be voksukat, a ki az alábbi reverzálist elfogadja, magáévá teszi és aláírja:

Reverzális.

Én alólított * i országos képviselőjelölt

tetni. Tanulók és tanárok közösen megállapodhattak volna ebben.

Ha úgy történt volna, akkor az összes vakációsok egyformán észjárással számolgatnók midinkább szomorodó szívvel:

— Már csak husz nap, csak tiz nap, istenem még két nap.

S astán a nóta előlről kezdődik. S megesik bizony nem egyszer, hogy tenger évek száma után, mikor végre a kisdiajból nagy diák, a nagydiakból egyetemi polgár és végre csak polgár lesz, hogy az kinek eleinte ragyogó volt az arca, a kitűnőktől, elborul s a hajdan szekundák miatt síró gyermek nagy karrier előtt álló sugárzó tekintetűvé fejlődik.

Ilyes gondolatok ötlenek akaratlanul agyunkba, ha az utczákat ellepő diáksereget szemléljük, kik mohó vágygyal élvezik a szünidő gyorsan futó perczeit.

Napirend 1896. július 9-én.

Naptár: csütörtök, jul. 9. — Róm. kath.: Veronika. — Prot.: Ciril. — Görög-kel.: (Junius 27.) Sámson. — Zsidó: Thamus 28. — Nap két 3 óra 57 perckor; — nyugszik 7 óra 40 perckor. — Hold két éjjel 1 óra 34 perckor; nyugszik 7 óra 7 perckor este.

Időjárás: hőmérséklet 24 Celsius fok meleg, légnyomás 751. Kikátás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: száraz idő, hőemelkedés várható.

Bizottsági ülések a vármegyeházán: reggel 9 órakor árvaházi igazgató választmány; féltkor megyei nyugdíjválasztmány; tiz órakor megyei állandó választmány ülésezik.

— (A főjegyző szabadságon.) Városunk érdemes főjegyzője, Majorossy Imre holnap kezdi meg hat hétre terjedő szabadságát, mely idő alatt Nendtvich Andor I. aljegyző fogja helyettesíteni.

— (Az ipartestület háza.) Tudvalevőleg a pécsi ipartestület régebben folya-modott a városi közgyűléshez a testület részére emelendő házhely ingyenes adományozásáért. A főmérnök szemügyre vette a városi telkeket és úgy találta, hogy a mértékhitelítő hivatal és a gazdasági udvar telkének egyesítése és szabályozása után mintegy 350 négyszögölnyi terület áll rendelkezésre, melyet az ipartestületnek lehetne átengedni. A főmérnöki vélemény a tanács elé kerül s innét majd a közgyűléshez, mely kétségtelenül bele

Isten és emberek, tanítók és tanárok előtt becsületszavamra fogadom és sajátkezü aláírással megerősítem, hogy a honi pedagógusok alábbi óhaját testemből, lelkemből, szívemből, eszemből s minden erőmből — összeadom, kivonom, szorzom és osztom. Megalany-állítmányozom, megabécézem, megállat, növény- és ásványtanozom. Megfizikázom és megvegyelemzem. Agyon históriázom, geográfiazom, rajzoló, tornázom, énekelem; megsárga- és görögdinnyezem, latinozom, franciazom s minden néven nevezendőképen megrendes és melléktantárgyozom, ha

1-ször megengedik nekem, hogy a tanárok és tanítók fizetésjavítása, illetve rendezésének szavazása elől — megszökhessem.

2-szor: ha megengedik nekem, hogy a rákövetkező napokban a mi követi napidijainkat 15 frtra és évi lakáspénzünket 2 ezer frtra szerényen fölemelve megszavazhassuk.

N. N.

országos követjelölt.

A turpisság hamar kiszült. A fogalmazvány szerzőjét a sárga földig leitták s egyhangulag kimondták, hogy mindnyájan — úgy a tudós professzorok, mint a gyatra eszű abécekrájlerek — világéletükben sohasem fognak leszavazni, legfőlebb — önmagukra. Ezzel kapcsolatban kimondatott, hogy a nyelvtanításban vagy a főhiba. Eddig „kutya” volt az alany és „ugat” az állitmány. A

fog egyesíteni, hogy a kérdéses telek az ipar-
területnek ajándékosztassék. Így aztán ismét
egy szép középülettel emelkedik városunk.

— **(Térzene.)** A 44-ik gyalogezred
zenekara még vasárnap visszatérvén a fővá-
rosból, újból megkezdi a szokásos térzenét.
Legközelebb holnap d. u. fél hatkor lesz
ilyen a felső sétátéren a következő műsor
mellett: 1. Nyitány, Kéler Bélától. 2. Dorothy
keringő. 3. Cavatina a „Kunok“ c. operá-
ból. 4. Dal az esti csillaghoz Wagner „Tann-
häuser“ c. operájából. 5. Kristóf Tivadar
karmester polkája. 6. Bécsi csevegések egy
veleg Komzáktól.

— **(Eljegyzés.)** Spuller Hermint
Pécsről eljegyezte Domber Miksa Somogy
Szillből.

— **(Lőgyakorlat a Mecseken.)**
A mecsekhegyi lövőtéren holnap (csütörtökön)
harcászati lőgyakorlatot tartanak a helybeli
ezredek. Ez alkalomból reggel 6 órától kezdve
el lesz zárva a közlekedés úgy kocsin, mint
gyalog a mecsekhegyi lövőtér körül, nehogy
valamely eltévedt golyóbis az esetleg arra
járókelőkben kárt tegyen.

— **(Kinevezések.)** Gyenis Sándor
siklósi adótitkár a letenyei kir. adóhivatal-
hoz ellenőrré, Fráter János kaposvári kir.
járásbírói díjokat pedig a szombathelyi kir.
adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adó-
titkárként nevezte ki a pénz, illetve az igaz-
ságügyminiszter.

— **(Sötét bűn.)** Polcsik Zsuzsanna,
sárosmegyei illetőségű leányzó, lekerült So-
mogymegyébe, Szigetvárra. Itt szerelmi vi-
szonyt szőtt valakivel, a mit azonban nem-
sokára félbeszakított s bejött szolgálatba
Pécsre. A viszony azonban nem maradt
következmények nélkül s Polcsik Zeuzsa
ijedten vette észre, hogy anyának érzi magát.
Már egy gyermek volt a nyakán s mivel
ezt is alig bírta nevelni, illetve a dajkaságért
fizetni, arra a sötét gondolatra vetemedett,
hogy megszabadítja magát a szerelmi viszony
következményétől. S addig járt fűhöz-fához
tanácsért, míg végre valami Bayer Mag-
dolna öreg kuruzsló asszonyra talált. Ez a
mult hónap 18-án azután bűnös módszer
utján könnyített a leány baján, a miért az
öt forintot fizetett neki. Polcsik Zeuzsa ekkor
beteg lett és szolgálatadója jelentésére a
rendőrség ápolás végett a kórházba szállit-
tatta. Beszállításakor tünt ki a sötét bűn
elkövetése, mert ágyában egy fejletlen, alig
három hónapos elszült gyermeket találtak.

jövő millenáris évtől fogva „ugat“ lesz
az alany és „kutya“ az állit-
mány. Holdas Mihály 1/2-egyházi szabad-
száju 67-es és 48-as indítványát torokszakad-
tilag elfogadták s magukat a Bolond Istók,
Borszem Jankó, Üstökös, Urambátyám, Má-
tyás Diák és Kakas Márton vendégfogadókban
elzárva tartatván, az alábbi végső határozattal
oszlottak szét:

1. A tanév ezentúl 2 hónap: július és
augusztus. Akkor is csak d. e. tanítanak —
nehogy megártson a délutáni tanítás.

2. Vakáció 10 hónap.

3. Fizetési minimum: falun a két havi
tanév alatt 300—300 frt, városban 4—4 száz
forint.

4. Fizetési minimum a 10 havi vakáció
alatt havonként: a) falun 200 frt, b) város-
ban 3—3 száz frt.

A tanárok ennek dupláját kapják —
koronákban.

A gyűlés határozatai szentesítés végett
elküldetnek a magas szakminiszteriumhoz, a
honnét expressz küldőncel a Lipótmezőre
expediáltatnak.

K. m. f.

(P. H.)

Jegyzette:

B a n - D y k a.

Megerősitem:

Miniszter helyett:
az államtitkár.

Selényi Antal rendőrbiztos — igen tapin-
tatosan — ekkor nem vonta kérdőre a leányt
s az abortusz csecsemőt spiritusba téve,
megvárta, míg a bűnös anya betegségéből
felépül. Polcsik Zeuzsa tegnap szabadult ki
a kórházból s ekkor Selényi rendőrbiztos
maga elé idézte és elébe tartván a sötét
bűn tanujelét, kihallgatás alá vette. A leány
először azzal akarta megokolni a korai
születést, hogy különféle nehéz munkát,
súlyos emelést emlegetett, de a rendőrbiztos
úgyesen csoportosított előnyomozati eredmé-
nyei s keresztkérdései sulya alatt végre
megtört s eladta az egész sötét bűn elköve-
sét a maga szörnyű valóságában. Megnevezte
az ocsmány tett elkövetőjét, Bayer Magdolnát
is s így a rendőri nyomozás teljes sikert
érvén el, a tett a maga meztelen valóságában
állt a rendőrség előtt s a leány és bűntársa
mindent beismertek. A sötét bűn elkövetőit
átadják az igazságszolgáltatásnak, hogy meg-
bűnhődjék érte a lelketlen anya s még in-
kább szigorú büntetését elvegye a kuruzsló,
ki a sötét bűn végrehajtója volt.

— **(Elfogott tolvaj-inas.)** Még
május 4-én történt, hogy egyik helybeli asz-
talosműhelybe bekopogtatott Paller Ferenc
asztalosinas és ott szállást kért. A kérdezős-
kérésre aztán elmondta, hogy nem mer ha-
zamegy, mert az apja otthon igen haragszik
s ha hazamegy, attól fél, hogy megveri. Hát
megsajnálta és adtak a műhelyben éjjelre
nyugvóhelyet. Reggelre kelve azonban a fiu-
nak hiált helyét találták és eltűnt vele egy-
pár öltözet ruha és egy pénztárca is, melyben
5—6 frt készpénz volt. A lopást jelentették
azonnal a rendőrségnek; azonban a tolvaj
inas nem volt sehol. Nem is találtak rá a
városban, mert megszökött s egész mostanáig
bujdosott valamerre; természetesen, nyakára
hágván az ellopott pénznek és a ruhaneműk
árának is. A napokban azonban visszajött
Pécsre és Selényi Antal rendőrbiztos, er-
ről tudomást szerezvén, rögtön megtette az
intézkedést a tolvaj inas elfogatása iránt s
azt a balokányi sétátéren tegnap este el is
fogta rendőrségünk. Az elfogott tolvaj beval-
lott mindent; beismerte a lopás elkövetését
és most az ügyésszénél várja büntetését.

— **(Ellopott arany óra.)** Özv.
Engel Sándorné, Zsolnay-utca 34. szám
alatti lakosnő, tegnap jelentette a rendőrség-
nél, hogy duplafedelű arany remontoár óráját
ismeretlen tettes ellopta. Az óra szokott he-
lyén a szobában függött; oda akasztotta a
tulajdonosnő még reggel. Este felé már nem
találta a helyén s az a gyanuja, hogy valami,
a helyi viszonyokkal ismerős jómadár vihette
el. A rendőrség keresi az óratolvajt.

— **(Az áruló fotográfia.)** Indiszkrét
körökben egy pikáns kis történet jár most
szájról-szájra. Szereplői: egy csinos fiatal
asszony és egy Don Juan. Természetesen
nem hiányozhatik a fény sem és a drámák-
ból ismert végzet, amelyet ebben az esetben
egy amatőr fotografus képviselt. Az asszonyka
egy idő óta feltűnő módon hízta magát az
urának. Papucsot himzett, hálósapkát varrt
neki; ebédre elkészítette a kedvenc eledeleit
és vacsora után nem neheztelt meg érte, ha
a férj elment a klubba. Férj uram nagyon
elégedett volt és viszonzásul megengedte a
feleségének, hogy naponként kiránduljon a
zöldbe egy kis friss levegőt. színi. Így tar-
tott ez a nyár eleje óta és tartott volna to-
vább is, ha tegnap közbe nem jön valami.
A férj ugyanis egy kirakatban szemlélgetett
egy csomó amatőr-fotografiát, amelyek alá
szines betűkkel ez volt írva: „Pécs vidéke.“
Csodálatosképpen mindegyik felvételen ott
volt az ő kis felesége, amint kart-karba fonva
bizalmasan sétált egy huszártiszttel. Berohant
a boltba, összevásárolta mind a fotografiát
és elvitte haza a feleségének. . . Ma már
ügyvéd előtt találkozott a valóni készülő há-
zaspár.

— **(Himen táblájáról.)** Pécs város
anyakönyvi hivatalának házassulandók kihir-
detési tábláján e héten a következő új je-
gypárok nevei olvashatók:

Bajáci István, róm. kath., Pécs — Klia
Anna, róm. kath., Mágocs;

Semlák Antal, rk., Pécsbányatelep —
Vasulin Karolina, rk., Pécsbányatelep;

Auer József, rk., Pécs — Egyek Mária,
rk. Pécs;

Göbl Mihály Antal rk. Pécs — Stojá-
kovits Ilona, rk., Pécs;

Koncsecskó Lipót, rk., Pécs — Bayer
Karolin Erzsébet, rk., Pécs.

— **(Elfogott csaló.)** Cserdi János
peterdi születésű, 29 éves facér pincér Bu-
dapesten Bagó János földművestől 92 frtot
csalt ki, hogy ezért a pénzért 300 frtnyi
hamis bankót ad neki. A fővárosi rendőrség
rájött a turpisságra s a csalót letartóztatta.

— **(Halálos baleset.)** Német-Bóly
községben tegnapelőtt délután három órákor
egy fiatal embert temettek el, a ki tragikus
módon vesztette életét. Csizsik József, egy
alig 20 éves erdőszgyakornok, a ki azért jött
ide cseh hazájából, hogy itt a magyar nyel-
vet megtanulja és azután államszolgálatba
lépjen, Napravnik János nevű rokonánál tar-
tózott, a ki Montenuovo hercegnek, Ottó
királyi herceg főudvarmesterének kertületi
erdésze. A fiatal ember szerdáról csütörtökre
virradó éjjel, a német-bólyi uradalomhoz tar-
tozó Trinitas-pusztán aludt, a hol szarvasokra-
akart vadászni. A puskát vállára akasztva,
korán reggel kilépett szobájából és kutyájá-
val versenyt ugrálva, sietett le a lépcsőnkön:
elbotlott, fegyvere elszűlt. A golyó a mellébe
furódott a szerencsétlennek, szívére és tüdejét
megsebezte és a kulcsontban megakadt. Or-
vosi segély azonnal volt ugyan, de nem
lehetett rajta segíteni; az ifju vadász pénte-
ken este felé iszonyu kínok közt kiszenvedett.
Montenuovo Alfrég herceg, a kit a szeren-
csétlenségről táviratilag értesítettek, elrendelte,
hogy erdészei testületileg jelenjenek meg a
temetésnél, a mi meg is történt.

— **(Helyreigazítás.)** Simonfay
János orsz. képviselő lapunk tegnapi számá-
ban ismertett körlevelét nem annyira a
megyebizottsági tagok, hanem inkább a
függetlenségi és 48-as párt elveit valló bizott-
sági tagok kapták meg, még pedig úgy a
vármegyei mint a Pécs városi bizottsági
tagok.

— **(Állatjárványok.)** Megyénkben
még egyre uralkodnak az állatállományban
a különböző járványok s a megszüntükről
szóló híreket ellensúlyozzák az újabb fellé-
pések hírei. Legújában Szent-Dénesen és
Regenye községben a loállomány között ural-
kodó hólyagos kiütés megszűnt; ezzel szem-
ben azonban Málom község és a Kassa kö-
zséghez tartozó Iványi-pusztán sertésállományá-
ban a sertésvész fellépett. Rád, Szerdahely,
Hidvég, Monyorós, Babarc Szöllős, Cinderi-
Bogád és Új-Mindszent községek szarvas-
marhaállományában a száj- és körümfájás
megszűnt; míg ellenben fellépett Monosokor
község határához tartozó Csoboka pusztán,
Bolmány, Sumony, Várkony, Hetvehely, Pa-
tacs, Sepse, Hegyszentmárton, Bükköd, He-
lyesfa községek és Gyula községhez tartozó
Gyula-pusztán szarvasmarhaállományában.

— **(Nagy kár.)** Nagy kár ért tegnap
este egy helybeli uriembert. Elvesztette a
pénztárcáját, melyben 15 frt készpénz és egy
800 frtról kiállított kötelezvény volt. A pén-
tárca elvesztését bejelentette a rendőrségnek,
s a becsületes megtalálót kéri, hogy a pén-
tárcát tartalmával együtt helyezze el a rend-
őrségnél annál is inkább, mert az ellopott
kötelezvényt úgy sem érvényesítheti az —
aláírójával szemben.

— **(Horvát diákok kongresszusa Eszéken.)** A horvát egyetemi diákok e hó 16—18. napjaiban. Eszéken kongresszust fognak tartani, melynek véglegesen megállapított tárgysorozata, mint nekünk írják, a következő: A bizottság jelentése. — Az új bizottság megválasztása. — A horvát diákság szervezetének és egy horvát diákujság megalapításának tárgyalása. — A Cyrill és Method egyetemi működése és a diákok által kifejtendő akció az egyesület emelésére. A mindkét nemű ifjuság kiképzése a horvát közép- és felső-iskolákban. — Mily módon lehetne az általános népnevelést javítani? — A horvát diákság viszonya a monarchia egyéb egyesületeihez és végül esetleges indítványok. Eszéken az ifjuság fogadására nagyban készülnek. A kongresszus tartama alatt több kirándulás lesz. Az eszékiek egyéb tekintetben is azon vannak, hogy a diákoknak a városunkban való tartozkodást minél kellemesebbé tegyék. Az összes résztvevők szabad lakást, a szegényebbek teljes ellátást kapnak. Az érdeklődés a kongresszus iránt igen nagy.

— **(A repülő rétes.)** Szeretni csak Rác városban lehet. A többi városrészből ki halt már minden poézis és romantika és helyét érdek, politika és más fajta kedves dolog foglalta el. A Rác városban még mostanában is muskátli diszeleg a leánykák ablakában és a legények holdvilágos éjszakában nem riadnak vissza az éjjeli zenétől sem. És a Rác városban teljes nagyságában virágozik még a pletyka is, ami tudvalóval hathatósan elősegíti a szerelmet. Most például egy mulatságos esetet beszélnek mindefelé. Egy szép bérháznak földszintjén lakik az ideál, az emeletén pedig a boldogtalan szerelmes. Utóbbi szegény, de becsületes ifju, aki csak úgy ontja a szerelmes leveleket, amelyeket a háziasszonya közvetítésével juttat az ideáljához. Ma délelőtt turós rétest csinált a háziasszony, amikor megint megbízták egy levéllel. Amíg odajárt, egészen megfélemezte a rétesről és konyhába érve alaposan kirázta az asztal kendőt, amelybe kevéssel előbb gondosan becsavarta a rétes-tésztát. Repült a rétes, nagy kérdőjelet írta le a levegőben. Egyenesen a földszintre, ott is egy rózsaszínű, függönyös ablaknak. Az ablakfőfán aztán megakadt, a szőkehajú ideál nagy ijedelmére. A ház egész népe összefutott a csodálatos szörnyeteg megbámulására, az emeleten pedig üresen marad ebédre a tál. A szőkefürtös ideál ma délután megkérdezett egy féltuczat cigányasszonyt, hogy mi jelentősége van a repülő rétesnek.

— **(Kedélyes csavargó.)** Egy széles vállú, izmos csavargót kísérték be tegnap este a rendőrséghez. Kopott, száros ruhája darabokban lógott le testéről s nagyokat bukácsolva ment végig az utcákon, miertis nem kevés nézője akadt, a míg a rendőrséghez eljutott. Az össze-vissza kuszált hajú, sárga képtű csavargó inogva állott meg a rendőrbiztos előtt.

— **Hogy hívják?**

A csavargó nem felelt. Rászegezte apró szeméit a rendőrtisztre s hallgatott mélységesen. A rendőrtiszt már harmadszor kérdezte tőle a nevét, mire a csavargó mosolyra húzta száját s a másik pillanatban teljes erővel belekezdett a fővárosi utcagyerekek és kintornások kedves, de nagyon elcsépett „Jambó-jambó” kezdetű nótájára. A kedélyes csavargót lezárták. Hátha elmegy a kedve a sötétben a kucsérberek hazájából ideszakadt nótáéneklésétől.

— **(Házasságok kihirdetése.)** Az új házassági törvény még nem ment át egészen a köztudatba, a mit azon körülmény is igazol, hogy egyes vidékeken az áll. anyakönyvvezetők szabálytalanul eszközlik a kihirdetést. E szabálytalanságra való tekintettel a belügyminiszter most szigorúan meghagyta az áll. anyakönyvvezetőknek, hogy külföldön

kötendő házasságoknál a felek személyes megjelenését ne követeljék, mert elegendő az is, ha a felek a kihirdetést írásban kérik. Ép úgy jogtalanul követelik be az egyes anyakönyvvezetők a kihirdetésnél bemutatott okmányok másolatait oly esetekben, midőn a felek az eredetit nem kérik vissza. Végül még arra is figyelmezteti a miniszter az anyakönyvvezetőket, hogy külföldön kötendő házasságokat, ha a felek valamelyike, vagy mindkettő magyar állampolgár csak Magyarországon kell kihirdetni ellenben a külföldi hírlapban való kihirdetés, mivel a házasságot amúgy is külföldön kötik meg, nem követelhető meg a felektől. A jövőben az ilyen szabálytalanságot szigorúan megtorolni igéri a miniszter és pedig anynyival inkább, mivel azok a feleknek indokolatlan költségeket, vagy idővesztéseket okoznak.

— **(Isgalmas jelenet egy állomásán.)** A szegzárd-bátaszéki vasut vonata szép lassan ballagott tegnap délelőtt a pályán. Egyszerre sipolni kezdett. Egy fiatal ur nő és huga leszálltak, az hívén, hogy Szegzárdon kötött ki velük a vonat. Pedig valami órház-stáció volt. A vonat megindult s e pillanatban kétségbeesett sikoltás hangzott fel kívülről:

— Istenem, a nővérem, hol a nővérem?

A fiatal urnő lélekszakadva futott a vonat után, melyre a hugocskája, látván, hogy nem Szegzárdon van, felkapaszkodott. Ekkor egy bátor fiatal ember kinyitotta a kupé ajtaját, lelépett féllábbal a hágcsóra, a kezét nyújtotta a sikoltozó nőnek — a ki versenyt futott a vonattal — és szerencsésen beemelte a szaladó vonatba.

A harmadik-negyedik kocsiban azután megtalálta az ur nő halálra rémült kis hugát és bementek mind a ketten a bátor mentő urhoz köszönetet mondani.

— Oh hölgyeim, nem én érdemlem a köszönetet.

— Hát ki?

— A szegzárdi-bátaszéki vasut. Mert ha más vonaton ülnek, bizonyára nincs ideje Nagysádnak a vonattal lépést futni és felugrani rá mint erre a derék jó vonatra!

— **(Szezon cikkek.)** Elkövetkezvén a legforróbb napok, megkezdette unalmát a lustaság és nem történik semmi, de semmi. Ebben a nagy hőségben szünetelnek a csirkeoltvajok, a nagy betörők pedig mennek Karlsbadba, Scheveningenbe nyaralni. Nincs semmi szenzáció, de még csak a legkisebbke hír sem szivárogo ki a közigazgatási hivatal szobáiból. Szomorú arccal járnak kelnek a riporterek, s végelkeseredésükben nézik a nagy épületet, hogy nem akar-e lessakadni belőle valami dekoráció, ami veszélyeztetvén a közbiztonságot, egyszermind elég jó hirtanyag is volna. De az ugorka idény alatt a házak kétségbeesetten szilárdnak, a közegészség dühöng, s a közbiztonság olyan, mint soha. Nincs hát más eszköz, mint az utolsó menedékhez, a kacsához folyamodni. Az ollók lázas sebességgel működnek, s kitűnő óvatossággal kerülnek el azokat a híreket, amelyekben ama bizonyos jól ismert cápa jelenik meg Fiume előtt, s felfalja egy tengerész kapitány nyolc éves fiacskáját. A három gyermeket szülő sokác asszony, az öt lábú csirke s a kétfejű borju veszik át rövid uralkodásukat a hirrovat hasábjain. Am ezek a kacsák csak a gyengén szerkesztett lapokban röpködnek, az olyan jónévű lapokban, mint „Pécsi Figyelő” még e meleg napokban is csupa garantizált hírek vannak. Sennek dacára a közelgő új évnegyedévben is ugyanaz marad lapunknak az ára, ami eddig volt: negyedévre 2 frt 50 kr.,

Művészet, irodalom.

○ **Millenniumi történet.** Az Athenaeum r. társulat kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története” című tíz kötetes nagy munkából (millenniumi kiadás) könyvtárcra került a 72. 73., és 74. füzet, a melyekben dr. Fraknói Vilmos, a Hunyadiak korának kiváló történetírója, folytatja Mátyás király sziléziai hadjáratának történetét, majd áttér Hunyady Mátyás házasságának, az osztrákok elleni hadjáratának, Bécs bevételének, Mátyás hadseregének, diplomáciájának stb. ismertetésére. Az egyik fejezet „Corvin János” címet viseli. Ebben Fraknói a történettudomány legújabb vívmányainak alapján ismerteti a dicső Mátyás király természetes fiának, Corvin Jánosnak származása körülményeit, kinek anyjáról a történeti kritika csak annyit volt képes megállapítani, hogy Borbála volt a neve, sziléziai előkelő családból származott. Renkívül érdekesen és vonzóan írja le Fraknói Mátyás király törekvéseit, fáradozásait, hogy ezen egyetlen, de törvénytelen ágyból származott fiú Corvin János részére biztosítsa a trónt. Igazi drámai jelenetek fejlődnek ki előttünk, midőn látjuk, hogy Mátyás törekvései az ország rendének, és főként Beatrix királyné ellenzésén, kihez különben a leggyöngédebb hitvesi érzelmekkel fűződik, folyton hajótörést szenvednek és a szerető atya szíve összetökrözésbe jön a hitvesi szeretettel. A szánalom és részvét érzelmei ragadnak meg bennünket, midőn ezt a nagy királyt a folytonos tépelődések között látjuk. fiának jövője bizonyítása tekintetében. A 73. füzetben Fraknói be is fejezi a Hunyadiak történetét Mátyás halálával és áttér a Jagellók korára, mely ennek a negyedik kötetnek második részét képezi. Ezekben a füzetekben majdnem minden lapra esik egy egy igen érdekes kép vagy ábrázolat, mely Hunyady Mátyás király korára vonatkozik. Egyes füzet ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr. félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Az előfizetők minden szombaton egy egy füzetet kapnak.

○ **Levélszerinti oktatás a németnyelv megtanulására a Rosenthal-féle módszer szerint.** Különös tekintettel a magánoktatásra írta Pollacek Mór, átnézte dr. Szemák István. Ezen kimerítő és kitűnő német nyelvtanból, a mely tizenöt — 30 kros levélből fog állani, most jelent meg a 3. és 4. levél, Grimm Gusztáv kiadásában Budapesten. Előfizetési ára az egész műnek 4 frt.

Gabona-árak.

Hivatalosan feljegyzettek Pécs szab. kir. város 1896 évi július 4. napján tartott hetivásárán.

Az árak métermázsánként számlítatnak.

Buza 6.20—6.30; kétszeres 5.20—5.30; roza 5.—5.10; árpa 4.—4.10; zab 5.70—5.90; búkköny — —; kukorica 3.90—4.—; széna 1.60—2.—; szalma 80.—1.—

Kínalat: közép, mintegy 270 gabona-kocsi volt a piacon.

Törvénytörvény.

§ **Második Köteles Mihály.** Olvasóink bizonyára emlékeznek még arra az érdekes végtárgyalásra, melyet május hó 22-én tartott a pécsi kir. törvénytörvény büntető osztálya egy újított bűnperben, nem kisebb dologért, mint azért, hogy a bűnper egyik tizenkétvére elítélt vádlottjáról kitűnjék, hogy az ártatlan-e vagy sem? Csak János ez az ártatlanul tizenkét évi fegyházra elítélt em-

ber, a kiról, a vele együtt gyilkosság bűntetért tizenöt évi fegyházra elítélt Horváth József az állítja, hogy ártatlan s egyedül ő — már mint Horváth József követte el a gyilkosságot, ölte meg a lopott malacok miatti osztzkodás hevében a vargai erdőben Kormos Imrét. A gyilkosság 1891. év elején történt s 1891. év második fele óta már mindketten a soproni, illetve az illavai fegyházban vannak. Csek János ügyében május 22 én azt határozta a kir. törvényszék, hogy újabb tanukat hallgat ki s megkeresi az igazságügyi orvosi tanácsot, hogy mondjon véleményt, miszerint lehetséges-e, hogy a megölt Kormos Imrén ejtett három rendbeli halálos sérülést egy ember, egy és ugyanazon helyzetből ejthette-e?

Az igazságügyi orvosi tanács véleménye leérkezvén s a pótvizsgálat is megejtetvén, a kir. törvényszék mára tűzte ki az újabb végtárgyalást.

Erre egy csomó új tanu idéztetett be, kik jelen voltak, mikor Kormos Imre holtestét az erdőben feltalálták s Csek Jánosnak utenni viselkedéséről voltak hivatva bizonyosságot tenni. Ezek: Rab János, Cakó György, Dobszay István, Kovács Pál, Rab István. Továbbá Somogyi János és Hierman csendőrök s Lauron János, ki Csekkel egy cellában volt elzárva, mikor a járásbírósi bíróságra be volt csukva. Ezek a tanuk voltak megidézve a mai végtárgyalásra, melyre érdeklődő közönség is nagy számmal gyűlt egybe.

Az ítélőbiróság Varga Nagy István elnöklete alatt Koszér János és Farkas Sándor szavazó bírákból alakult meg; jegyzőkönyvvezető Krudy István volt. A vádhatóságot Nagy Géza dr. kir. alügyész képviselte; a Csek János védelmét dr. Pin-

tér József, Horváth Józsefét Szilassy Zsigmond dr. vitte.

A május 22 diki végtárgyalás jegyzőkönyvét Krudy jegyzőkönyvvezető fölolvastán, először az Illaváról lehozott Horváth József hallgatta végig saját vallomását, fegyveres fogházzal a háta megett, majd Csek János és a tanuk vallomásainak fölolvastása következett.

Jó egy órát vett igénybe a terjedelmes jegyzőkönyv fölolvastása s csak egynegyed tizenegy órakor került a sor a mai folytatós végtárgyalás megkezdésére, a mi Horváth József kihallgatásával történt meg.

— Emlékezik-e arra, hogy egy szobában magát, más szobában Ceket strázsálták s az ajtó nyitva volt s magát úgy hallgatták ki, hogy Csek is hallhatta?

— Erre nem emlékszem, felel az elnök kérdésére Horváth. A hol kihallgattak, ott csak két ismeretlen ember volt, mint tanu.

— Miért mondta rá Csekre a bűnt és minél jobban be akarta azt is a bajba keverni?

— Azért, mert azt mondta Csek és Gomdos, hogy csak valljak rá, mert különben Ceket ismét visszaviszik és megkínözzák.

— Tehát egyedül a bűnbánás indítja erre, hogy most felfedezze Csek ártatlanságát?

— Igen, egyedül a bűnbánás, mert én nem beszéltem el bajomat senkinek; senki tanácsot nekem nem adott.

Utána Csek Jánoshoz intéz az elnök egypár kérdést s ekkor a bizonyítási eljárás folytatása következett Rab János tanu kihallgatásával.

Rab János tanu találta fel Kormos Imre hulláját. Csek azt mondta, hogy ott van a sűrűben eltemetve a hulla s el is vezette a csendőröket nyugati irányba, s míg ők ke-

resték a hullát, addig ő éjszaka ki irányban feltalálta egy gödörben a hullát s úgy kiáltotta, hogy megvan a hulla. Őt rögtön beküldte Sásdra jelentést tenni a járásbíróhoz a csendőrmester. Ő Ceket nem figyelte meg; nem látta, hogy el volt fáradva vagy verve, csak szomorú volt.

Dobszay János szintén jelen volt a hulla feltalálásánál. Csek, mikor Rab a hullát feltalálta, a csendőrökkel más irányban kereste a hullát, a sűrűben. Csekken sanyargatás, verés nyomait nem látta.

Kovács Pál Rab Jánossal együtt keverte és találta fel a hullát. Nem jártak Csek Jánossal; ők éjszaka mentek, Csek pedig a csendőrökkel más irányba. Hallotta, hogy a csendőr kérdezte Csektől, hol van elásva a hulla! de Csek mondta, hogy nem tud róla semmit, ő nem ásta el, nem ütötte agyon. Tanu ásta ki a hullát, a lába felé és a kiásást nézte Csek János. De nem szólt Csek ekkor semmit, mert a csendőrök nem kérdeztek tőle semmit. Tanu különben nagyon értelmetlen ember s elnöklő bíró alig tudja vele a kérdést megértetni s viszont saját feleletét megmagyaráztatni vele.

Cakó György, a ki most Budapesten katoná, fuvarosuk volt a csendőröknek. Vargáról vitte ki kocsiával a csendőröket és Ceket az erdőbe; de hogy Csek tudott-e rendesen járni, vagy meg volt-e verve, nem látta; csak annyit vett észre, hogy fáradtan, nehezen lépett. Csektől az uton csak annyit kérdeztek a csendőrök, hogy hol van Kormos elföldelve s az az irányt megmutatta; de a helyet nem tudta megmutatni. Hogy Csek beismert volna valamit, nem emlékszik rá.

Árki Éva, másképp Sánta Éva, Gondoséknál lakott, mikor Csek János ott Kormossal, Horváttal összejött. Ő nem hallgatott

— Béke veled, örök béke, te nagy férfi! Legyen könnyű a rög neked, találj meg a nyugalmat, melyet itt a földön hiába kerestél. És ne feledd el szolgádat, ki téged még a siron túl is örökre szeret, s parancsodat hiv örömmel teljesíti.

— Távozzunk testvér. E szavak kelték fel fájdalmából, midőn a négy szerzetes már bevégezte munkáját. Még egy utolsó csókot nyomott a hideg márványra, mely szivtelenül fedte el a kedves halottat, s ingadozó léptekkel követte a fáklya magányos, árva fényét.

Künn a hűs lég körülsimítá könnyes arcát, kuszált fűrtjeit, s az égben feltűntek a reményre keltő, fénylő csillagok.

— Béke veled! És becsukodott nyomában a kolostor ajtaja, s ő kinn találta magát a domb alján éjnek idején. Megindult az utcákon csendes léptekkel, néhol meg megállva, mint ki nagy terhet emel majd nagyot sóhajtván, ajkán egy értelmetlen szót bocsájtva ki, mi mind keble fájdalmát jelezte, azt a fájdalmat, mely szivünket legnagyobb veszteségünkél elfogja, martalékká teszi.

Nagyon soká barangolhatott a csendes lakok között; midőn a fehér házba ért, már mindenki az álom karjai között nyugodott. Óh, mert az álom a legnagyobb jótévedő; megszűnik ekkor a kebel fájdalma, helyét öröm s vidámság foglalja el; ha e föld a siralom völgye, az álom a hesperidák kertje benne.

Szobájába érve asztalán egy levélkét talált; ideges kézzel ragadta fel, s a mint vonásaira esett pillantása, meredt szemekkel nézte, vizsgálta, mint kinek régi, régi emlék ébred fel lelkében. Majd gyorsan

érdekeért megtagadta saját vágyait, esendő óhaját, Franciaországba vitték, hogy nője mellett találjon helyet, azon nő koporsója mellett, ki elhagyta jogos otthonát, lemondott szerelméről s élt egyedül, elhagyatva, távol szive szerelmétől, csak azért, hogy ne gátolja a szeretett férfit nagy célja elérésében, önfeláldozásában. Testét pedig egyszerű koporsóba téve a fehér hás kápolnája alatt helyezték el mindaddig, míg Konstantinápolyból meg nem jött az engedély, hogy a rodostói jezsuiták templomában temethetik el a nagy Zrinyi Ilona mellé.

Utolsó intett a nap a tenger habjaiból a csendes, néma földnek, midőn a rodostói fehér hás előtt egy fekete, fűdeles kocsi állott meg s róla egy szörkámzsába öltözött alak szállt le s a kapuhoz lépve, megzörgeté azt a lefüggő fakalapáccsal. A kedves halottért jött a kolostor egyik lakója. Nemsokára megnyílt az ajtó s hat férfi lépett ki rajta, vállain emelve egy egyszerű koporsót. Komor hangon üdvözölte őket a jövevény s sietett kinyitni a kocsi ajtaját, melynek sötét ürege csakhamar magába zárta az édes terhet. Nyomasztó csend volt a természetben; csak a férfiak zokogása hallatszott néha-néha. Előlépett most egy közülük, köpenyét mélyen arcára huzva s jobbával megragadva a siránkozók kezeit:

— Vigasztalódjatok társaim. Isten meg fog könyörülni rajtunk, Imádkozzatok érte; Isten veletek!

És ekkor hevesen fordult meg s helyet foglalt a szerzetes mellett a bakon, ki megindítá lovait. Egy utolsó sóhaj, egy utolsó jaj hagyta el a siránkozók ajkait s meredt szemekkel, remegve tekintettek a fekete

a beszédjükre s elment a szomszédba, mert nem akarta hallgatni a beszédjüket, ő csak a disznólopást tudja Csekre, s az emberölést csak a csendőrségtől hallotta, másoktól nem. Tanu kardos asszony és éles nyelvvel, bátor beszéddel feleli a legtöbb kérdésre, hogy ő nem tudja, nem vigyázott rá, mert nem az volt a gondja.

R a b István a hulla felboncolásánál volt jelen és semmi különöset nem tud.

Á r k i Eva az elnök kérdésére megjegyzi, hogy a csendőrök mikor kísérték Cseket, látta, hogy meszláb volt; nyakán a csendőrök köpönyege és nagyon el volt fáradva.

Ekkor az elnök az ülést öt percre felfüggesztvén szünet után folytatott a tárgyalás.

Szünet után S o m o g y i János kihallgatása következett, ki jelen volt, mikor Horváth József szembe állított Csekkal és a csendőrlaktanyába szállított. Őrizte a fogásban Cseket és Horváth Józsefet s előtte ismerte be Horváth, hogy ő gyilkolta meg Kormost Csekkal együtt.

H i e r m a n n Károly kiszolgált csendőrt a disznólopási ügyben nyomozott. Vargán a bíró lakásán kezdték a nyomozást, de hogy kinek az értesítésére, azt nem tudja. Majd Gondosékhoz mentek; annak utasítása nyomán a disznókat meg is találták. Gondos azt mondta, hogy a disznólopók mind elmentek. Csek Jánost fogták el ezután; majd Horváth anyjával beszéltek, a ki valami agyonütött emberről hallott valamit s kérte őket, hogy keressék, nem-e az ő fiát ütötték agyon. Kérdezték Cseket, a ki megmondta, hogy Kormost ütötték agyon.

C s e k János erre megjegyzi, hogy az nem igaz; azt nem mondta.

Hogy Gondosné beszélt volna a Kormos eltűnéséről, azt nem tudja a tanu. Ő a kihallgatásánál nem volt jelen; de a hullakeresésnél igen. Sásdrol Vargáig gyalog mentek Csekkal; Vargáról az erdőbe kocsin. Csek megmutatta a resultat, hogy ott van elföldelve Kormos. Tanu Csekkal odaért a véres és felégetett helyre, hol Kormost fejbevágták. De Csek itt nem szólt semmit, de arra már nem emlékszik, hogy ki találta fel a hullát. Hogy bántalmazva lett volna Csek, nem tudja; ő nem bántotta, se az őreparancsnok. Mikor beismeret Csek mindent, akkor szomorú és levert volt. Más nem tud.

C s e k azt mondja a tanu vallomására, hogy sok nem igaz abban. Ő nem mondta, hogy Kormost ütötték agyon és elmondja, hogy Hiermann verte bikacsekkal s fejét a kályhába ütögte.

Elnök és ügyész felhívására tanu azonban ezt — minden bátorítás dacára, hogy ezért úgy sem felelős már — tagadja.

H o r v á t h József is tesz egy pár megjegyzést a tanu vallomására s most Lauron János kihallgatására került a sor.

L a u r o n Jánost a soproni fegyházból hozták le s fegyveres őr áll háta megett ki hallgatásakor. Lopásért hétévre van elítélve; négyet már kitöltött belőle. Együtt volt Sásdon Csekkal bezárva; látta hogy a csendőrök Cseket megkötözték, megpofozták és a folyosón végig lökdösve elvitték. Este mikor visszakért, elmondta, hogy lopásért és emberhalálért van fogva; neki bevallotta, hogy a lopásban részes, de a gyilkosságban nem. Látta, hogy meg volt verve s a háta és oldala kék volt a veréstől. És e kínzás miatt — így mondta ekkor neki Csek — elvállalta a gyilkosságot, hogy inkább kiszerve, a mi

időt ráérnek, mert félt, hogy a veréstől beteg lesz és talán bele is hal. A fegyházban beszélt séta alkalmával Csekkal, de ez nem mondta neki soha, hogy ártatlanul szenved.

Csekk erre azt az okot adja elő, hogy azért nem beszélt soha erről, mert szégyelte, hogy el van ítélve.

Valamennyi tanu meghiteltetését kérvén a kir. ügyész s ezek H i e r m a n n Károly kivételével meg is eskettetvén vallomásaikra, a végtárgyalás — melyet V a j a y István orsz. képviselő is nagy érdeklődéssel hallgatott végig a publikum soraiban — délután fél háromra halasztatott.

A délutáni végtárgyaláson már csak C s e k János és H o r v á t h József vádlottak voltak jelen; mert az összes tanukat, még d. e. hazabocsájtották.

Először is a boncjegyzőkönyvet olvasták fel, mely a K o r m o s Imrén ejtett sérülésekről szól; majd a törvényszéki orvosi vélemények felolvasása következett. A vádlottakról szóló orvosi megfigyelések igen érdekes adatokat szolgáltatnak különösen Csek Jánosról, aki irni-olvasni nem tud, pusztán lakott mindig és műveltsége igen alacsony. Ő igen lehangolt volt a vizsgálati fogásban, míg ellenben H o r v á t h semmi elfogultságot nem mutatott s igen fogékony elméről tesz tanuságot. Majd a z i g a z s á g ü g y i o r v o s i t a n á c s véleménye olvastatott fel, mely szerint a Kormos fején három sérülés egy, ugyanazon helyen álló egyéntől okoztatott, a legnagyobb valószínűség szerint. H o r v á t h József, 1869. szept. 13-án született; C s e k János pedig 1868. szept. 5-én Szántódon, mint a felolvasott keresztlevelek bizonyítják. Csek büntetlen előéletű, jelenleg 12 évi fegyházra van ítélve; Horváth már másfélévi börtönt ült lopás miatt

szekér után, mely kincseitük örökre elvitte magával. Örökre! . . .

E szót moromogta ajkai között az a köpenyes férfi is, ki a koporsó kísérijével vállalkozott. Ah, hiszen mily hűen kísérte mindig élete napjaiban öröm s bánat között; hadd kísérje el most is utolsó útján örök nyugalma helyére, hol feltalálja azt, miért életében hiába küzdött, esengett: a nyugalmat. A fekete szekér lassu döcögéssel haladt a fákkal beültetett domb felé, melyen magasan állt a szerzetesek lakása, kiemelkedve fénylő tornyával a messzeség fölé. Egymás után tünédeztek el a jámbor muzulmánok lakai, árnyalva karcsu függőfák lombjaitól, míg végre a vaszáras tölgykapu elé fordult csikorgó kerekein az esti homályban mozgó óriásként feltűnő jármű. A kamzsás alak újból azokkal a lassu, gépies mozdulatokkal hagyta el ülését s megzörgette a kaput, mely nagysokára kulcszörgés és türelmetlen szitkozódás között felnyilt s kilépett rajta négy fáklyákat tartó alak: négy szerzetes.

— Béke veletek!

Csikorogva fordult meg sarkaiban a szekér ajtaja, s a négy szerzetes kiemelte vállain a fekete koporsót, melyre egyszerű betűkkel volt írva: „Franc. Rákóci. 1735.” Megindultak vele a kolostor udvarán a mély halgatásba burkolt kápolna felé, élükön a kamzsás alakkal hol már készen várta a sir, mely befogadja rejtelmes üregébe. A légen át-átcsapott egy-egy éji koborió, hol egy denevér, hol egy a romok közül felreppent bagoly; a szellő a fáklyák lángját fel fellobogtatá magásra, megvilágítva a komor arcokat, majd elnyomta, hogy csaknem teljes homályban maradt minden. A koporsót emelő

négy alak lassan haladt vezetőjük nyomában, baljukban magasra feltartva a lobogó fáklyát, ajkukon halk imát tördelve a boldogult lelkéért, kinek testét vállainkon emelve vizdik az örök nyugalom helyére. Még egy lépés, és a templom nyilt ajtaján is eltűnnek: fasarujuk kopogása tompán vissza-vissza hangzik a hidegen köveken, mint a pusztá megkövült rögein a vándor léptei. Utánuk megtörtén halad a köpenyes férfi, ki a fehér ház küszöbétől kezdve hűségesen kísérte a fekete koporsót; lábai alig tarthatják fenn, néha-néha a padsorhoz kell támaszkodnia, hogy le ne rogyjon; fejét mellére hajtva, fővegét kezében tartva, követi a komor menetet, csak néha hagyja el ajakát egy mély sóhaj, midőn szeméből mindig egy nagy könnycsepp gördül le. Mikes Kelemen ő.

Elérik az oltár lépcsőjét, hol mély űr tátong az érkező elé. Ott lenn van a holtak örök hazája. A négy szerzetes letérdel imája utolsó szavai között a hideg kőre: három közülök a falazat porába szurja fáklyáját, s csak egynek fénye mellett kezdik lebecsátani terhüket. A köpenyes férfi a koporsó mellé borul; megcsókolja remegő ajkaival annak fehér betűit, jobbjával keresztet vet reá és akkor elfordul, homlokát az oltár lépcsőjére szorítva; s ott marad mindaddig mozdulatlanul, némán, míg a koporsó le nem ér az üregbe, nagyot ütődve ott a csontok és elporhadt deszkák között.

— Béke veled, örök béke! Requiescas in pace!

— Megszólt az üreget fedő márványlapon a kalapácsok ütése; a szerzetesek a sirbolt befalazásához fogtak.

Kaposvárrott a jelenleg 15 évi fegyházra van elítélve.

Szilassy védő pár kérdést intézvé Horváthhoz s az ugy ezekre, mint Koszár bíró kérdéseire is megfelelően, a bizonyítási eljárás befejeztetett.

Nagy Géza dr. kir. alügyész tartotta meg ekkor vádbeszédét, melyben az alap perből kiindulva az újított per mai végtárgyalásából kimutatta: hogy Csek János ré szes volt e Kormos Imre megöletésében? Az alapper két főbizonyítéka, Csek saját beis merése és Horváth rávallása, a mai végtár gyaláson megszűnt; de nem csupán ezek megszűntéből, hanem ugy az alap, mint az újított per egyéb bizonyítékaiából logikus sor rendben vezeti le Csek ártatlanságát. Szép és hatalmas beszéd volt a kir. alügyész be széde; legszebb, legremekőbb, valódi szónoki hévvel elmondott beszéd volt ez azok közt, a milyen sok szép beszédet már tőle hallot tunk. Az egy óráig tartó beszéd végén ki jelentti, hogy vádlottat nem tartja Kormos Imre megöletésével vádolhatónak s kéri Csek Jánost felmenteni a szándékos emberölés alól s azt szabadlábra helyezni. Szilassy dr. és Pintér dr. ügyvédek beszédei után a bíróság visszavonult ítélethozatalra; az ítélet holnap délelőtt fél 12 órakor hirdetik ki.

§ Zsarolással vádolt ügyvéd. Ma dél előtt hirdette ki dr. Székely Ede ügyvéd előtt a királyi ítélőtábla ítéletét a törvény szék, mely ítélet az első bíróság felmentő ítéletét indokainál fogva helybenhagyja. Az ítélethirdetésre ifju Tóth Györgyöt és nejét Papp Katalin panaszosokat a kir. ügyész ség fogházából rabruhában, fegyveres őrá lította elő, a kik — miután képviselőjük Flóris Endre dr. az ítélet ellen felebbezést jelentett be — szintén kijelentették, hogy nem nyugszanak bele a felmentő ítéletbe. Az iratok tehát most a budapesti kir. Curiahoz terjesztetnek fel.

TÁVIRATOK.

Tanügyi kongresszus.

(A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Az egyetemes tanügyi kongresszust ma be fejezték; Heinrich Gusztáv elnök záró beszédében méltatta a kongresszus mun káját. A kath. tanítók ellenben folytatták gyűlésezésüket.

— Gyilkos vonat. (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A déli vaspálya társaság Gratz—göstingi szakaszán a gyors vonat elgázolt egy kocsit, melyen nyolcan voltak. Öten azonnal meghaltak, hárman súlyosan sebesültek.

Megkergetett képviselő.

(A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Zsilinszky államtitkárt, midőn mint a zólyomi kerület orsz. képviselője Gyetván megjelent, hogy beszámolóját megtartsa és a bíróval beszédbe ereszkedett az iskolák államosi tásáról, a nép fenyegető magatartása kényszerítette, hogy elfogadja Huszágh fő szolgabíró tanácsát és kocsin a vasuti állomásra menekült. E közben a nép kö zépporral üldözte és ha kocsisa nem hajt gyorsan, hát agyonkövezik. Egyik tüntető súlyosan megsérült egy nem neki szánt kődarabtól és véresen rogyott össze.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

11171. sz.

tkvi 1896.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Erdélyi Sándor és neje Pertl Janka pécsi lakos végrehajthatónak, Csett József jakabfalui lakos végrehajthatást szenvedő ellen 1417 frt 84 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajthatási ügyben a pécsi kir. törvényszék és a pécsi kir. járásbírószág területén levő, Birján, illetve M. Peterd községek határában fekvő, a birjáni 91. sz. tjkvben felvett I. 1473. hsz. 82. sz. hátra, udvarra, kertre 179 frt, a magyar-peterdi 412. sz. tjkvben felvett 472. hsz. ingatlanra a 156. § alkalmazásával egészben 64 frt, az 507. hsz. ingatlanra egészben 40 frt, a 655. hsz. ingatlanra egészben 16 frt, az 1025. hsz. ingatlanra egészben 50 frt, a 420. sz. tjkvben felvett 529. hsz. ingatlanra 20 frt, az 577. hsz. ingatlanra 66 frt, a 42. sz. tjkvben felvett 551. hsz. ingatlanra 51 frt, a 812. hsz. ingatlanra 20 frt, a 900. hsz. 42 frt becsárban mint kikiáltási árban az árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok közül a birjániakra nézve az 1896. évi szeptember hó 10. napján d. e. 9 órakor Birjában, a bíró lakásán, a magyar-peterdiekre nézve pedig ugyanaznap délután 3 órakor Magyar-Peterden a bíró lakásán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 17 frt 90 krt, 6 frt 40 krt, 4 frtot, 1 frt 60 krt, 5 frtot, 2 frtot, 60 frt 60 krt, 5 frt 10 krt, 2 frtot, 4 frt 20 krt készpénzben, vagy az 1881. évi nov. hó 1. 3333. sz. a. k. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. 60. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Pécsett, a kir. törvényszék tkvi hatóságánál 1896. évi május hó 28. napján.

Bogyay Pongrácz

kir. törvénzéki bíró.

1010. szám.
1896.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbírószág 1896. évi 6702. 6703. sz. végzése következtében Dr. Egry Béla ügyvéd által képviselt, Krausze Ignác és Reinfeld A. javára, Wranitsch György és neje Kindl Mária ellen 246 frt

45 kr, 203 frt 26 kr a jár. erejéig fogvaosztott kielégítési végrehajthatás útján lefoglalt és 1500 frtra becsült halottas kocsiból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécsi kir. bíróság 17125 1896. számú végzése folytán 299 frt 71 kr. tőkekövetelés, ennek 1894. évi július hó 14. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 72 frt 53 krtban bíróság már megállapított költségek erejéig Pécsett Indóház-utca 27. sz. a. leendő eszközésére 1896. évi július hó 11. napjának délelőtti 11 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel bivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § a értelmében késpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsárban alul is el fognak adatni.

Kelt Pécsett, 1896. évi június hó 29. napján.

Engler Kálmán
kir. bir. végrehajtó.

Urak

figyelmébe!

Mióta a **Zentler-féle kész ruha-üzlet** Pécsett, király-utca 1-ső szám, Bazár épület megnyilt, fölösleges ruhát megrendelés útján készítetteti.

A **Zentler-féle férfi- és gyermek-ruha-raktárban** rendkívül nagy választékban kapható legújabb divat szerint készült mindennemű **nyári öltözetek**, mindenféle **sport-ruhák, porköponyegek, gyermekruhák, cosztümekek stb.**

Különs nagy raktár kiváló jó minőségű vízhatlan **esőköponyegekben.**

ZENTLER-féle

cs. és kir. szab. udvari férfi és gyermekruha gyári raktár

Pécsett, Király utca 1. sz., Bazárépület.

Az árak bámulatos olcsósága felől csak ugy szerezhethet bárki is fogalmat, ha a Zentler-féle ruharaktárt személyesen meglátogatja

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziázer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik küszvényről, eszénál, tagzaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szor, hanem igazi népszerű háziázer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

• Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbirtokú utánszat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Radeletadt (Thüringia).

TAIZS JÓZSEF

Pécsett,

Mária-utca 1. szám a királyi tábla átellenében.

Könyvnyomda, könyvkötészet, nyomtatványraktár, papirkereskedés.

Ajánlja a kor igényeinek megfelelő berendezésü

könyvnyomdáját

nagyobb művek, folyóiratok, körlevelek, számlák, falragaszok, meghívók, tánczrendek, hivatalos és gazdasági táblázatok, részvények, alapszabályok, névjegyek, stb. stb. elkészítésére.

könyvkötészete

fel van szerelve papirmetsző, sodronyfüző, perforirozó, számozó, aranyozó stb. géppel, melyek segítségével a legegyszerűbbtől a legdiszesebb munkáig minden elkészíthető.

Nyomtatvány raktárából

körjegyzői, papi és ügyvédi nyomtatványok jó papiron olcsó árért kaphatók.

Papirkereskedésében

nagy választékban kaphatók fogalmi, szines és fehér író papírok, különböző súlyban és minőségben; itató papírok, levélpapírok dobozokban, írotollak, tollnyelek, különböző színű tinták, gummi arabicumok, fehéreneműt jelző tinták, kaucsuk bélyegző tinták, pecsétviaszok stb. stb. eféle czikkek, olcsó áron.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.